

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Kompassen

Läsår 2021-2022

Antagen
Mariestad
2021-10-27

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Förskolan
Datum för antagande:	2021-10-27
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Förskolan Kompassen
Giltighetstid:	Ht 2021 – Vt 2022
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2022
Dokumentansvarig:	Rektor Ann-Sofie Andersson

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning	7
3.2 Kränkande behandling	7
3.3 Sexuella trakasserier	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	8
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	10
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	12
4.1 Barns delaktighet	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet.....	12
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	13
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn	13
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn ...	14
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn ...	15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn.....	16
5.6 När verksamheten diskriminerar barn	16
6. Referenser	17
7. Bilagor	18
7.1 Definitioner.....	18
7.2 Lagstiftning och styrdokument	19
7.3 Anmälningsskyldighet	21

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Förskolan Kompassens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevens lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevens trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Dagligen arbeta utifrån det som beskrivs i avsnitt 3.3 och 3.4 ”Vårt främjande arbete på övergripande nivå”	Delvis, utifrån analysen såg vi att vi inte jobbar aktivt med alla punkter.
Utveckla arbetsprocesserna kring demokratiska strategier vid förhandling, problemlösning och konflikthantering <ul style="list-style-type: none"> • Samsyn på enheten genom att använda oss av orden; turas om, stopp, vänta, byta, låna, tillsammans, hjälpa, upptagen, titta. • Använda oss av tecken som stöd (TAKK) för dessa ord • Involvera vårdnadshavarna i målet/våra begrepp. 	Delvis, vi ser i vår analys att arbetet med TAKK fortfarande haltar
Skapa rutin för överlämnande av viktig information till vikarier gällande den barngrupp de vikarierar i.	Nej

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga kränkingsärenden har rapporterats.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

- Vi ser i vår analys att det främst är arbetet med det som beskrivs i vårt främjande arbete angående ”Etnisk tillhörighet” som inte lever. Flertalet hemvister påtalar det faktum att detta skulle behöva utvecklas då Kompassen är en mångkulturell förskola; Att vi pedagoger behöver bli mer medvetna i vårt arbete med olika språk

och kulturer. Att vi pedagoger saknar kunskaper kring begrepp så som interkulturalitet, mångkulturell, flerspråkighet etc. samt att vi saknar kunskaper om olika kulturer och traditioner.

- Däremot används Polyglutt och TAKK som verktyg i detta arbete och vi ser också att vissa språk har fått mer uppmärksamhet än andra. Beror det på tillgängliga vuxna som kan det språket?
- I analysen ser vi att risker som påtalas för de äldre barnen också är risker för de yngre, vilket vi behöver ändra.
- I analysen ser vi också att risk för diskrimineringar och kränkningar inte alltid upplevs större under öppning/stängning utan det kan ske hela dagen, när vi står tre meter ifrån. Det sker också vid hämtning som lika väl kan vara kl.14, då man är upptagen med att prata med andra föräldrar.
- Gällande sexuella trakasserier ser vi en ytterligare risk vid skötbord/toabesök då det finns de vikarier som inte lyssnar på ett barns ”nej”, utan ex. byter blöja ändå. Ytterligare att vikarien måste byta för att ingen ordinarie finns i närheten, vilket kan gå emot barnens vilja och känsla av trygghet i en sådan utsatt situation. Återkoppling med vikarier upplever vi inte har funkat, att bemanningen inte tagit tag i problem som vi påtalat. Borde stå något om integritet i vikariepärmen?
- Vissa upplever att de kan bli bättre beträffande benämningar såsom flicka/pojke, medan andra upplever att de sällan använder kön som gruppbenämning; Att det förekommer men då uppmärksammar vi oss själva och ändrar vår benämning.
- Vi kan också bli bättre på att prata kring olika familjebildningar. Oftast så pratar vi utifrån de termer som barnen använder, vilket ofta är ”mamma” och ”pappa”.
- Under flertalet punkter beskriver vi att vi har relevant litteratur, vilket flertalet inte håller med om. All litteratur som ska finnas på enheten kring bl.a familjekonstellationer, religion, kön, etnisk tillhörighet borde samlas ihop och gås igenom så att vi kan se att alla områden är presenterade och ev. beställa flera så vi har fler exemplar av varje bok. Ett förslag att ställa dem i vårt gemensamma bibliotek. En annan tanke är att arbeta fram en basmiljöbeskrivning av vad som skall finnas på varje hemvist gällande litteratur. Har vi någon fysisk litteratur med könsöverskridande karaktärer?
- Vi ser att vi kontinuerligt behöver synliggöra planen för barnen.
- Gällande arbetet med de demokratiska strategierna upplever alla att arbetet lever men att vi har varit dåliga på att synliggöra det i våran dokumentation. Vissa upplever även att dom varit dåliga på att processa detta arbete genom veckoreflektionsfrågorna. Behöver vi omstrukturera veckoreflektionsfrågorna?
- I analysen kring vårt övergripande arbete ser vi att flertalet punkter anses leva.
- Vi ser ett mönster i att det påpekas brister i hur vi bemöter och inkluderar varandra, främst bland vuxna medans arbetet med barnen upplevs mer levande även om det påtalas vissa brister här också.
- Det efterfrågas också struktur i dokumentationsarbetet med händelselogg utifrån tillvägagångssätt och samsyn; Utformandet? Hur gör vi? Gör vi likadant?

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

En del i vår undersökning är utvärderingen av förra årets mål i det främjande och förebyggande arbetet.

En annan del i vår undersökning är utvärdering utifrån hur vi beskriver vårt främjande arbete.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Det finns risk att barn blir utsatta för bitning, nyp, slag eller knuffar.</p> <p>Det finns risk att barn och vuxna blir utsatta för kränkande kommentarer eller utfrysning av en annan vuxen (personal och vårdnadshavare) eller barn.</p>	<p>Risken att kränkande behandling sker är större de tider på dagen då inte alla pedagoger är på plats ex. vid ensamarbete, ute på gården eftersom det är svårare att ha uppsikt över hela gården när man är färre pedagoger.</p> <p>Det kan också bli en risk när det är vikarier i verksamheten och ordinarie pedagoger missat att lämna information gällande barngruppen och förhållningssätt/arbetsätt.</p> <p>Organisationen utomhus skulle kunna bidra till en ökad risk då det sker fler möten på större yta, under en friare organisation.</p> <p>Toalettbesök när barnen börjar gå själva. Vet vi vad som händer? Vilka kommentarer som förekommer? Finns möjlighet till personlig integritet?</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>Det skulle kunna vara en risk att sexuella trakasserier förekommer vuxen mot barn. Situationer som kan vara extra känsliga är vid ensamarbete, vid skötbord eller vila.</p> <p>Det skulle kunna vara en risk att sexuella trakasserier sker mellan barn samt mellan vuxna (personal – personal, vårdnadshavare – personal)</p>	<p>En bidragande faktor till ökad risk är:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ensamarbete -i utrymmen där det är lättare att komma undan. -Toalettbesök när barnen börjar gå själva. Vet vi vad som händer? Finns möjlighet till personlig integritet?

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Risk finns att vi vuxna delar in oss människor i facken man/kvinna, flicka/pojke.</p> <p>Det finns också en risk att barn säger till varandra att du inte får vara med och leka för att du är pojke eller flicka och det kan upplevas kränkande.</p>	<p>En bidragande faktor till ökad risk är att vi vuxna är fast i de traditionella könsmodellerna.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Risk finns att det kommer kommentarer från kompisar, vårdnadshavare och</p>	<p>En bidragande faktor till ökad risk är att vi vuxna är fast i de traditionella könsmodellerna.</p>

pedagoger om kläder eller frisyr som skulle kunna upplevas som kränkande.	
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>En risk skulle kunna vara att vi inte kan möta barnet/familjen på rätt sätt, att ta och ge information, så att barnet/familjen inte ges samma förutsättningar som andra barn/familjer.</p>	<p>Bidragande orsaker kan vara:</p> <ul style="list-style-type: none"> - att vi pedagoger inte har tillräcklig kunskap i hemspråket för att kunna ha en god dialog. - Att vi inte har tillräckligt med resurser för att översätta olika dokument eller information i vårt närvarosystem eller vår lärplattform Unikum.
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Risk finns till upplevd kränkning både för vuxna (personal och vårdnadshavare) och barn utifrån ex. klädkod, traditioner och könsnormer.</p>	<p>En orsak kan vara att pedagoger på förskolan inte har tillräcklig kunskap om olika religioner vad gäller till exempel klädkod, traditioner och könsnorm.</p> <p>En orsak kan också vara att pedagoger och/eller vårdnadshavare har åsikter om barn i gruppen utifrån etnisk tillhörighet och religion.</p> <p>Barnens egna erfarenheter – vårt arbete här. Vi ska arbeta utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Risk finns för diskriminering utifrån funktionsnedsättning, beroende på vad nedsättningen innebär. Ex, utanförskap för att personen inte kan vara delaktig i utbildningen utifrån likvärdiga förutsättningar.</p> <p>Vi ser också en risk för diskriminering för övriga barn i gruppen.</p>	<p>Praktiska hinder eller brist på resurs är exempel på sådant som skulle kunna påverka.</p> <p>Avsaknad av praktiska hjälpmedel och avsaknad av organisatoriska förutsättningar.</p> <p>Brist på resurs kan orsaka att resterande barngrupp inte får sin utbildning tillgodosedd.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Det finns en risk till att bli utsatt för kränkning utifrån sexuell läggning.</p>	<p>En orsak kan vara om vi låter den stereotypa normen påverka vårt förhållningssätt.</p>
<p><i>Ålder</i></p> <p>En risk skulle kunna vara att vi inte ser individen utan bara siffran för ålder vilket gör att vi har för höga eller för</p>	<p>Fysiska förutsättningar:</p>

<p>låga förväntningar på barnet och därmed inte ger barnet bästa förutsättningar för att lyckas.</p>	<p>Förskolan är uppbyggd utifrån en norm kring vad jag som barn ska klara i olika åldrar.</p> <p>Å ena sidan förväntas barnen vara mer självständiga på norr (ingen blöja, äta i matsal, förflyttningar etc.)</p> <p>Å andra sidan ska barnen på södra sidan klara av förflyttningarna.</p> <p>Förhållningsaspekt:</p> <p>En orsak kan vara att vi pedagoger inte har adekvata verktyg och redskap för att utmana i alla barns proximala zon.</p>
--	---

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Dagligen arbeta utifrån det som beskrivs i avsnitt 3 och 3.5 "Vårt främjande arbete på övergripande nivå"	Augusti 2021 – Maj 2022	Systematisk stämma av vid okt, dec, mars och majs månadsreflektion	Rektor och alla pedagoger på enheten
Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Utbildningen ska kartlägga och synliggöra olika språk och kulturer på förskolan.	Augusti 2021 – Maj 2022	Systematisk stämma av mot handlingsplanen vid månadsreflektion	Rektor och alla pedagoger på enheten

Vårt främjande arbete på övergripande nivå

Alla på förskolan Kompassen skall känna sig betydelsefulla och respekterade. Förskolan ska var en demokratisk mötesplats där trygghet, solidaritet och omtanke om varandra är bärande hörnstenar. Verksamheten genomsyras av mångfald, beträffande material, kulturer, uttryckssätt, miljöer samt personligheter. Alla ska känna sig som en viktig del i ett sammanhang där man genom delaktighet och inflytande är aktiva medskapare av verksamhetens miljö och lärprocesser.

Hur gör vi:

- Förskolans gemensamma värdegrund diskuteras kontinuerligt och hålls levande i nätverk och andra mötesforum.
- Vi diskuterar/reflekterar egna normer och attityder som genomsyrar den pedagogiska verksamheten och arbetar aktivt kring begreppet inkludering, alla ges möjlighet att delta i verksamheten utifrån sina egna förutsättningar.
- Vi arbetar varje dag med att skapa trygghet för barnen och skapa en miljö där alla barn blir respekterade som de är.
- Personalen visar aktivt att alla barn är lika mycket värda att lyssna på och får komma till tals.
- Personalen uppmuntrar barnen att leka utifrån intresse, inte efter vad som är traditionellt pojk- eller flicklek.
- Samtliga vuxna är uppmärksamma på att vi bemöter barnen och varandra på ett respektfullt sätt.
- Personalen ser olikheter som en tillgång
- Vi lär barnen att sluta betyder sluta. Det är tillåtet att sätta sin gräns och säga nej och det ska respekteras. Vi lär barnen att använda STOPP – tecknet.
- Vårt värdegrundsarbete, där vi pratar om och visar hur vi ska vara mot varandra, blir en naturlig del av den dagliga utbildningen.
- Vi förstärker barnens positiva handlingar (demokrati, solidaritet)
- Vi dokumenterar i händelselogg och utvärderar/analyserar dessa för att hitta mönster som vi kan åtgärda för att kunna förebygga framtida kränkningar
- Vi är närvarande vuxna som sprider ut oss vid utomhusvistelse och inomhusvistelse för att höra vad som sägs och vad som görs/sker i barngruppen.
- Om konflikt uppstår handleder/hjälper vuxna till att reda ut vad som hänt.
- Information/utbildning till våra vikarier (långtid-korttid) om arbetssätt, förhållningssätt för att skapa trygghet
- Vi är lyhörda för alla barns kommunikativa uttryck
- Vi är uppmärksamma på signaler från barnen. Signaler kan vara kroppsspråk, om de drar sig undan, är ledsna, inte vill vara med och leka eller utåtagerande. Alla barn ska uppmuntras att berätta för en vuxen när något inte känns bra. Det är allas ansvar att uppmuntra till detta genom kontinuerliga samtal och genom att vara uppmärksam och lyhörd inför det barnet visar/berättar

- Introduktionen är viktig. Vårdnadshavare och barn introduceras in i vårt arbetssätt, förhållningssätt och organisation för att skapa trygghet och gemensam värdegrund.
- All personal i förskolan ansvarar för att vara uppmärksamma på varandras förhållningssätt. Det är all personals ansvar att omedelbart uppmärksamma om vi hör eller ser någon vuxen (medarbetare/vårdnadshavare) kränka eller diskriminera barn eller vuxen. De som uppmärksammar en händelse ansvarar för att ifrågasätta och uppmärksamma den vuxnes handlande direkt.

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns delaktighet

Vi samtalar med barnen i grupp och enskilt om hur man är mot varandra fortlöpande under året och hur viktigt det är att visa respekt. Barnen är delaktiga i vårt grundläggande arbete kring normer och värden, som tex demokratiska strategier, TAKK och genom alla möten som vi aktivt skapar.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor ansvarar för att all personal på förskolan, inklusive kök och städ, får vara delaktiga och väl insatta i planen.

- Rektor ansvarar för att planen följs upp som en punkt på APT under året.
- Pedagogerna i verksamheten informerar nyanställd personal, vikarier, VFU-studenter och andra som gör praktik i vår verksamhet om innehållet i planen

4.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet

De resultat som framkommer i introduktionssamtal, föräldraenkät och utvecklingssamtal rörande område Normer och värden tas omhand av pedagogerna och analyseras och används som en del i framtagandet av planen.

I följande forum lyfts planen:

- Introduktionssamtal och utvecklingssamtal. Alla pedagoger ansvarar.
- Enhetens hemsida
- I tambur/informationstavla på respektive hemvist

Föräldramöte har vi inte haft under läsåret pga Covid, därav istället utskick via Unikum.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen. Ett barn eller en vuxen som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad måste alltid tas på allvar. Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	
--	---	--

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella	Rektor

	trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	
--	---	--

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera respektive avdelningschef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn

Informera respektive avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

(Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.